

امویان در اروپا

ریشه‌های سکولاریسم؛
روایتی تازه از امویان
از عصر پیامبر تا امروز

با تدریس:
دکتر محمد حسن زورق

تابستان
۱۴۰۲

در این درسگفتار چه میخوانیم؟

علاقه مندان به تاریخ و اهالی مطالعه آن میدانند که پس از مدتی داده های تاریخی به قدری زیاد میشوند که نه تنها حفظ آنها مشکل میشود، بلکه درک درست آنها و فهمیدن نسبت تحولات تاریخی با یکدیگر به معضلی آزاردهنده تبدیل میشود. **این حسِ گم گشتگیِ درون داده های تاریخی، برخاسته از فقدانِ کلان روایتی از تاریخ است** که اگر وجود داشت میتواند انواع تحولات را معنابخشی کرده و ذهن تاریخ پژوه را قدرتمند سازد تا بتواند خرده تحولات بسیاری را که میخواند یا میشنوند، در یک دسته بندی منظم جادهی و معنابخشی کند.

درسگفتار امویان در اروپا برای حل این چالش طراحی شده است؛ **این دوره روایتی کلان از روند حرکت تاریخ پس از بعثت پیامبر اسلام ارائه میکند** و سعی دارد در پرتوی این کلان روایت، مهم ترین تحولات تاریخی جهان مثل جنگ های صلیبی، نهضت اصلاح دینی، رنسانس و انقلاب صنعتی را با تأکید بر نقش کلیدی امویان به مثابه نیروهای پنهانی و نفوذی در جهان اسلام و اروپای مسیحی بازخوانی کند. در پایان دوره دانش پژوهان با در دست داشتن این نقشه جامع، قادرند انواع تحولات تاریخی را بازبینی کرده و با جادهی آنها در کلان روایت ارائه شده، به آنها معنابخشی تازه ای بکنند.

این دوره را دکتر محمدحسن حاجی علی محمدی - با تخلص زورق - که در سوابق اجرایی و علمی خود عضویت در شورای

عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی سیاستگذاری صدا و سیما، معاونت آموزشی صدا و سیما و ریاست دانشکده صدا و سیما را دارد تدریس خواهد کرد. دکتر زورق پس از فعالیت های

متعدد علمی و مدیریتی، عرصه تاریخ را برای تحقیق عمیق و مستمر برگزید و در بیست سال اخیر متمرکز بر تاریخ اسلام شد، به نحوی که تاکنون آثار متعددی من جمله **شهر گمشده، اسلام و سکولاریسم، نخستین رویارویی های اسلام و سکولاریسم، امامت و جهان امروز، فلسفه تاریخ** از او به انتشار رسیده است. او هم اکنون در دانشگاه دفاع ملی مشغول تدریس است و در این دوره قصد دارد در طول شش جلسه برای ما ایده ای را که در اثر برجسته اش به نام اسلام و سکولاریسم بسط داده است، معرفی کند و به ما بگوید که چگونه باید غرب امروز را میراث دار امویان دیروز دانست.

نحوه برگزاری (آفلاین/ویدئویی)

این دوره در تابستان ۱۴۰۲ به صورت حضوری و آنلاین برگزار شده است و شما میتوانید از طریق فایل های صوتی و تصویری ضبط شده، همراه با فایل های پاورپوینت آن و همچنین گزارشات مختصری که از جلسات فراهم آورده شده، از محتوای دوره بهره مند شوید.

سرفصل‌ها

از تأسیس مکتب ابوسفیان تا سلطنت امویان در شرق

- + سرگردانی تاریخی
- + تمایلات زیستی انسان
- + تمایلات سرشتی انسان
- + پیدایش تمدن و درگیری حق و باطل
- + بعثت پیامبر و تحول در جامعه مکه
- + منشور ابوسفیان؛ اصالت طبیعت، اصالت لذت، اصالت قدرت
- + نفوذ ابوسفیان به عنوان یک جریان تاریخی در بافت جامعه اسلامی
- + مدینه النبی و مدینه العرب و دویارگی جامعه مدینه
- + تأسیس حزب مخفی سکولار در جامعه اسلامی
- + انحراف نظام سیاسی پیغمبر از امامت به سلطنت
- + ترور عثمان توسط معاویه
- + دو استراتژی پیغمبر؛ تثبیت قرآن در تاریخ و ساخت جامعه جهانی طراز قرآن

سرفصل‌ها

از سلطنت امویان در غرب تا جنگ‌های صلیبی

- + دلایل سقوط امویان در شرق
- + دلایل سقوط بنی عباس
- + راز منع پادشاه اموی از پیشروی فتوحات اسلامی در غرب
- + گریز امویان به غرب همراه با انبانی از کینه نسبت به اسلام و عباسیان
- + اروپای امروز و اروپایی که امویان میشناختند
- + هدفی که امویان در اروپا دنبال میکردند
- + اروپای مسیحی و سرشت مسیحیت
- + تأسیس و گسترش نظام دوقطبی مسیحی-اسلامی در شبه جزیره ایبری
- + گسترش نفرت و کینه میان مسیحیان و مسلمانان
- + ایالت‌های نوظهور مسیحی
- + ماجراجویان عرب و نفوذ به بافت فرهنگی-نژادی-اقتصادی اروپا
- + امویان در اروپا پادشاه بودند یا خلیفه؟
- + چرا جنگ‌های صلیبی از جنوب فرانسه آغاز شدند
- + شرق و بیزانس
- + امویان و اروپای متمدن و بربر
- + آیا جنگ‌های موسوم به صلیبی میان مسلمانان و مسیحیان بود؟
- + فردریک دوم پادشاه اروپا و ساخت اروپای جدید

سرفصل‌ها

از جنگ‌های صلیبی تا امروز

- + معضل جزئی نگری در تاریخ
- + یهودیان هم پیمان با امویان از دیروز تا امروز
- + حمله به کلیسا از درون و برون
- + پیشرفت دین زدایی در اروپای بربر یا متمدن؟
- + پیشرفت اروپاییان در علوم مادی
- + پیدایش انقلاب صنعتی در انگلستان
- + تحولات مادر و ملازم انقلاب صنعتی در جهان
- + شش انقلاب و فریاد لا اله الا الله در تاریخ
- + انقلاب مشروطه انگلستان و تأسیس مجلس سنا
- + انقلاب امریکا و تأسیس نظام جمهوری
- + انقلاب فرانسه و پایان نظام سلطنتی
- + اروپای سکولار و اروپای مسیحی در جنگ
- + انقلاب روسیه و چین
- + انقلاب اسلامی ایران و خط کشیدن بر روی الحاد در مقیاس جهانی
- + جهان تحول یافته و وجود زمینه های انقلاب جهانی

آنچه از این دوره می آموزید!

+ روش تحلیل و روایت تحولات
تاریخی مبتنی بر فلسفه تاریخ
شیعی

+ روایتی نو از مهم ترین تحولات
جهان اسلام و اروپا

+ روایتی نو از امویان و تحولات
متأثر از بعثت پیامبر اسلام در
جهان

+ مهارت بازانندیشی انتقادی
پیرامون روایت های مرسوم از
مهم ترین تحولات تاریخ مبتنی
بر تصویر ارائه شده از تاریخ
اسلام و اروپا

به صورت خلاصه میتوان گفت شرکت در این دوره شما را درباره
مهم ترین دانسته های تاریخی خویش به شک می اندازد و به
سوی بازسازی مجدد آنها سوق میدهد.

پیشنهادهایی برای حضور مفیدتر شما در این درسگفتار.

+ پیش نیازهای دوره که کیفیت حضور شما را ارتقاء خواهد داد:

۱. کتاب اسلام و سکولاریسم دکتر زورق را مطالعه کنید، این دوره براساس همین کتاب طراحی شده است.

۲. تاریخ اروپا و مدرنیته را اگر نخوانده اید، حتما بخوانید. دانستن آن به شما کمک میکند عمق نوآوری دکتر زورق را درک کنید. او روایتی چالش برانگیز از تاریخ اروپاییان ارائه خواهد داد.

۳. آشنایی نسبی با رویکردهای فلسفه تاریخی پیدا کنید، آنها عمق درک شما از تاریخ را دوچندان خواهند کرد.

+ سوال هایی که بهتر است پیش از شرکت در دوره در ذهن داشته باشید:

۱. دشمنان پیامبر مثل ابوسفیان در جامعه مکه چه نقشه هایی در سر داشتند؟

۲. دوران حکومت امویان در شرق چگونه به سر آمد؟

۳. امویان در غرب چه اهدافی را دنبال میکردند؟

۴. گستره نفوذ امویان در اروپا تا چه اندازه بود؟ آنها چگونه توانستند به عمق خاک و جان اروپاییان نفوذ کنند؟

۵. چرا و چگونه مسیحیان و مسلمانان به دشمنی رسیدند؟

۶. جنگ های صلیبی چرا اتفاق افتاد و چرا تا این اندازه بی رحمانه بود؟

۷. چرا و چگونه غرب مسیحی به دشمنی با خدا برخاست؟

۸. انقلاب صنعتی چه تأثیراتی در جهان امروز برجای گذاشت؟

پژوهشگران حوزه تاریخ، تمدن شناسی و غرب شناسی

این دوره به پژوهشگران حوزه تاریخ، تمدن شناسی و غرب شناسی در بازشناسی تحولات جهانی کمک خواهد کرد تا بتوانند با روایتی جدید از تحولاتی همچون فتح مکه، جنگ های صلیبی، نهضت های اصلاح دینی و رنسانس نگاهی عمیق تر به تاریخ، تمدن ها و ماهیت غرب داشته باشند. این دوره میتواند الهام بخش تحقیقاتی نو با رویکردی متفاوت در حوزه های مذکور باشد.

دانشجویان رشته تاریخ

دانشجویان رشته تاریخ با رویکردها و داده های تاریخی مناسبی آشنا هستند که این دوره به آنها کمک میکند دانسته های خود را ارتقاء بخشیده و فرصتی برای بازاندیشی انتقادی پیرامون داده ها و رویکردهای فلسفه تاریخی فراهم آورند.

طلاب حوزه علمیه

تاریخ اسلام عموماً در حوزه های علمیه منفک از تاریخ جهان خوانده میشود و به نوعی برقراری ارتباط میان تحولات تاریخی صدر اسلام با جهان کنونی را برای تاریخدان های حوزوی مشکل میکند. این دوره به طلاب حوزه های علمیه کمک میکند تا تحولات جهان را به گونه ای درک و روایت کنند که همواره حضور و تأثیر مثبت یا منفی نیروهای مسلمان یا به ظاهر مسلمان در تاریخ دیده شود.

نوآموزان علاقه مند به تاریخ

در نهایت تمامی علاقه مندانی که به دنبال شنیدن روایتی از تاریخ جهان (پس از بعثت) هستند که در آن رویکردهای فلسفه تاریخی تشییع لحاظ شده باشد، بهتر است این دوره را از دست ندهند.

برخی از منابع

- زورق، محمدحسن، اسلام و سکولاریسم
- زورق، محمدحسن، نخستین رویارویی های اسلام و سکولاریسم
- زورق، محمدحسن، فلسفه تاریخ
- عنان، محمدعبدالله، تاریخ دولت اسلامی در اندلس، ترجمه عبدالمحمد آیتی
- ولز، هربرت جرج، کلیات تاریخ، مسعود رجب نیا
- شایرر، ویلیام، ظهور و سقوط رایش سوم، ترجمه ابوطالب صارمی

پس از دوره

- + اعطاء گواهی پایان دوره
- + دوره‌می، گفتگو و پرسش و پاسخ به صورت حضوری یا مجازی با «گروه علم و اندیشه مدرسه نگاه» پیرامون مباحث ارائه شده در دوره.

